

Megjelen minden vasárnap. Előfizetési ár : egész évre 6 frt., félévre 3 frt.

Mi nekem az anyám ?

A mi a virág a
Mézet gyűjtő méhnek,
S a lombos, zöld erdő
A dalos zenérnek :
Az nekem az anyám.

A mi az éltető
Napfény a vidéknek,
S a csillagos, holdas
Tiszta menny az éjnek :
Az nekem az anyám.

A mi a magasság
A víg pacsirtának,
S lenn a sűrű bokor
A bús csalogánynak :
Az nekem az anyám.

A mi a büszkeség
Az ékes rózsának,
S a szerénység a kis,
Elbútt ibolyának :
Az nekem az anyám.

A mi az ezüst hab
A ragyogó égnek,
S a harmat és illat
A mező keblének :
Az nekem az anyám.

A mi a meleg nap
Meghidegült tájnak,
S a frsítő eső
A rekkenő nyárnak :
Az nekem az anyám.

A mik az angyalok
A menny szent fényének,
S a mi a végtelen
Üdvösség az égnek :
Az nekem az anyám.

Reményem, örömem,
Teljes vidámságom,
Boldogságom, üdvöm,
Földi mennyországom
Énnekem az anyám !

Városhy Mihály.

Madarász Jankó.

— Elbeszélés. —

(Képpel.)

gy szó mint száz, bizony rút, szegény fiu volt ő. Atyja a börtönben halt meg, anyját halva lették a tóban. Fivére, nővére, barátja, rokonai? — Nem volt sem fivére, sem nővére, sem barátja, sem rokona. Nem volt semmije sem, csak egy farka juh és kecske, melyeket legeltetnie kellett, és egy gazdája, a ki ütötte, verte. De ő nem is tudta, hogy még más valamije is lehetne, és azt sem tudta, hogy másként is lehetne, mint a hogy volt.

Jankónak nevezték őt.

A nyájban volt egy hófehér kis kecske, azt szerette, és annak mindenféle illatos füveket szedett, a milyenek csak a legmagasabb sziklákon tenyésznek, de a kecske épen azokat szereti legjobban; és a kis fehér Cziczka, a mint kedvenczét nevezé, mindig utána járt, két lábon tánczolt előtte, s kezét nyalta, ha etette őt. Egyszer azonban eltűnt a kis Cziczka; anyja mekegve futkosott és kereste őt, Jankó is járt, mászkált a sziklák közt, s végre megpillantá egy meredek, magas szirtcsúcson, melynek tetején kevés föld

volt, s azon illatos moha-félék zöldelltek, s a kis bolondka jóízűn legelt ott.

Csak feljutott valahogy, de le — az majd csak nagy baj lesz! Jankó hitta őt, Cziczka mekegett, lenézett, de nem mert a meredek sziklán leugrani, és Jankó saját életének kockáztatásával lehozta a kis kecskét (nézd a képet). Ezután még jobban szerette őt és Cziczka is annál inkább ragaszkodék hozzá. De egyszer arra kocsizott a nagyságos úr, és a hófehér, okos kis kecske annyira megtetszett a kis urfinak, miszerint atyja azt mindjárt jó áron megvette és el is vitette kastélyába.

Másnap reggel midőn Jankó a nyáját kihajtotta, nagyon szomorú volt s így szólt magában:

— Minek szeressem én a kecskéket vagy bárányokat, ha a gazdám eladja őket? —

És a madarak oly hangosan daloltak az erdőben, s el-elszálltak a parlag felett, s leültek a kövekre, ugráltak, repdestek a bokrok közt, és oly szépen, szépen énekeltek. A madarak oly fürgék és csodaszínűek, szárnyaik vannak s felszállhatnak egész a felhőkig, benézhetnek tán a mennyországba is szép, okos fekete szemekkel, és megint csak lejönnek az erdőbe. És a madárkákat nem adhatja el az ő gazdája sem.

Jankó mogyorót keresett, feltörte azokat és a megtisztított magot odatartá tenyerén a madaraknak, és nemsokára megszokták ezt a madárkák, kezére szálltak és felszedték a mogyoróbelet, és olyan szépen néztek Jankóra fekete szemekkel.

De beállt a hideg ősz, a madarak elköltöztek, és Jankó többé nem látta őket; a helyett száraz falevelek szállongtak a levegőben és ugráltak a köveken és zörögtek a bokrok közt.

Ekkor Jankó nagyon szomorú lett.

Télen a ház körül dolgozott, galyat aprított az udvaron, szecsát vágott, a juhokat etette és ellátta. Hiszen ő már nem volt kis gyerek. Pihent, mikor a többiek pihentek, és evett, mikor a többiek ettek, s végre nevetni is akart, midőn a többiek nevettek, de akkor rá förmedtek:

— Mit nevensz te itt, vörösfejű? Inkább szedd le arczodról azokat a kakukszemeket! (szeplőt).

És Jankó nem nevetett többé.

Minden reggel, midőn Jankó galyat aprított, egy leányka ment el az udvar mellett. Lejött a hegytetőről a pásztor-házból s lement a faluba az iskolába.

És egyszer nagyon nagy hó esett éjjel, és az udvarban a vágó tuskó és a karók

mind magas, fehér főkötőben voltak. Jankó is ott állt, de nem volt ma kedve a munkához fogni, mindig csak kifelé nézett, a mennyire a hózivatarban láthatott. Végre keresett magának egy botot, és a hóban a kis pásztorház felé gázolt.

A pásztor özvegye keresztanyja volt, és a gyermek, kinek minden nap az iskolába kellett lejönnie, az ő leánya volt.

Ő rá gondolt Jankó, midőn a hóban gázolt. Végre eléje jött a leány; egészen be volt burkolva kendőkbe, úgyhogy ar-

czából csak vörös orrhegyét látta, kacsói az anyja meleg keztyüibe voltak dugva.

— Lásd Zsuzska, — mondá Jankó, — utat törtem neked, nehogy valahol elsülyedj a hófuvatagban!

Midőn Jankó ismét visszajött az ud-

varba, a gazda jól megrázta füleit, mondván:

— Hol jársz te, kópé? Majd te is anyyira viszed, mint az apád! Te is olyan csavargó akarsz lenni?

A fiu szó nélkül türte, hogy megrázta,

de az utolsó szavak úgy találták szívével, mint egy tördőfés.

— Mint apám? — mondá, — hát apám mennyire vitte? Hanyatojás-gyűjtő volt, — de jó ember volt, azt mindig hallottam édes anyámtól, míg életben volt.

— Hallgass, te akkor beszélhetsz, mikor a macska zsoltárt énekel. És most lódulj dolgozóra!

Ezzel a gazda elment.

Jankó pedig nem tudta, hogy atyja a börtönben halt meg.

Midőn ismét kitava-

szodott, Jankónak nem kellett többé a juhokat és kecskéket őriznie, — gazdája felküldte őt, mint a havasi vidéken szokás, a tehenekkel a havasra nyaralni. Akkor megint eljöttek a madarak, és megint ettek kezéből és daloltak, és Jankó is dalolni

kezdett s dalolt reggeltől estig. Így beszélgetett tollas barátaival.

De az erdőben sok héja és keselyű is volt, és ezek nagy ellenségei az apró madaraknak; Jankó tehát töröket rakott a fákra és mindenféle csapdákat kitalált, hogy a ragadozó madarakat megsemmisíthesse. Ezért kapott aztán az erdésztől néha egypár krajezárt, de a parasztleányek, kik ismerték, „Madarász Jankónak“ csúfolták és kinevették.

Őszszel, midőn Jankó a rábizott csordát hiány és baj nélkül ismét haza hajtotta, épen búcsú volt a faluban. Gazdája meg volt elégedve vele, új nadrágot és csizmát csináltatott neki, s így szólt hozzá:

— Jankó, most már nem vagy gyerek, hanem suhancz; ha akarsz, elmehetsz a búcsúra.

A korcsmában szólt a zene; Jankó oda ment és nézte a tánczot. De senki sem szólt hozzá, vagy legfeljebb azt mondták: „Lám! Madarász Jankó is itt van!“ — senki sem akart közelében maradni, s egyedül állt egy sarokban.

— De ha már nem vagyok gyerek, miért ne tánczolnék, hiszen új nadrágom és csizmám van! — így gondolá Jankó magában, s a másik sarokba ment.

Ezen másik sarokban állt a pásztorházból való leányka, a Zsuzska. Ő már nem volt iskolás gyermek, és szépen szerényen állt ott, s ingvallán piros pántlika lobogott.

— Lásd, Zsuzska, — szólítá meg az ifju a leányt, — tánczolj velem, ne álljunk itt olyan elhagyottan a szögletben.

— Én nem mondok ellent, — felelé Zsuzska. De ekkor oda sietett egy elbizakodott legény:

— Mit, szép húgom, csak nem tánczolsz a Madarász Jankóval?

És más legények is jöttek és kiabáltak: — Jankó, szabad-e abból a piros havasi rózsából szakítani, mely a fejedem terem?

— A kinck nem tetszik vörös hajam, az menjen az utamból, — felelé az ifju, — én most tánczolni akarok ezzel a leánnyal!

— Tánczolj te verebeiddel és varjuiddal, — lármázott egy másik, s már is sebes keringőben forgatta Zsuzskát.

És a többiek gúnyverseket daloltak, de Jankó nem törődött velök, nyugodtan állt a szögletben és várt, míg a táncznak vége

lett, aztán még egyszer elment a leányhoz s kérdé: „Akarsz velem tánczolni?“ —

— Bizony, tánczolj velem, — gúnyolódék egy másik, — hiszen úgy kacsingat rád azzal a sok fakukszemmel!

— Miért csúfolsz te engem? Az én szep-lőm tán csak nem bánt téged; te goromba ficzko vagy!

— Kicsoda goromba? Mit akar itt a Madarász Jankó? Hallod, ki vele — eladjuk őt ingyért!

Igy lármáztak sokan összevissza, és felkapták az ifjut s kivitték őt az utcára, nagy hahotával.

Jankó ekkor nagyon bús lett. Ma nem is tudott énekelni. Elvették előle a Zsuzskát, számkivetették őt az ifjuság köréből.

— Megboszulom magamat! Megálljatok! — mormolá összeszorított fogai közt, s ökleivel fenyegette a házban lévőket. Aztán fel s alá járt a ház előtt, míg besötétedett, s gondolá: „hiszen egyszer majd csak kijön a Zsuzska.“ De egy szolgálta észrevette őt, s rá rivallt:

— Hej te kamasz! Mit ólálkodol itt a ház körül? Mit keressz? Te is olyan akarsz lenni, mint apád volt?

E szó elüzé az ifjut. Elment a paplakhoz s megrántotta a harang kötelét. „Valaki haldoklik!“ — kiáltá.

S midőn a lelkész előtt állt, mondá:

— Apám becsülete haldoklik; beszélje el nekem, mi volt apámmal, tisztelendő ur!

És most hát megtudta. Atyja tolvaj volt.

— Keresztelésedkor történt, Jankó. Mert apád szegény volt, azért egy ünneplő öltözetet kölcsönzött magának szomszédjától. De midőn a keresztelésnek vége lett és apád visszavitte a ruhát szomszédjának, ez azonnal a kabátnak minden zsebét kikereste, aztán megragadta apád karját s rekedt hangon mondá: „Ferkó! Én a mult vasárnap eladtam két ökröt — az árát pedig ezen kabát zsebében felejtettem, hová lett hát?“ — Apád erre elsápadt — ő mit sem tud róla, az pedig tetemes összeg volt, és apádat a börtönbe vitték. Ő ugyan nem vallotta be, sőt kételkedtek, hogy ő ellopta volna a pénzt, mert az egész község ismerte, mint becsületes embert. De a pénzt nem találták sehol. Apád nemsokára meghalt a

börtönben és anyád mindjárt ezután a vízbe ugrott. — Most már tudod, fiam; légy becsületos és jó, — és máskor ne háborgasd az embereket álmukban!

Igen, Jankó, most már tudod.

Az ifju haza ment s ez éjjel még egyszer ágyában hált. Másnap korán reggel gazdájához ment s mondá:

— Ne haragudjék, gazd'uram, hogy most elhagyom szolgálátát; elmegyek; hová? azt még magam sem tudom. De jó kedvvel megyek s más oldalról tekintem meg majd az életet. Atyám neve meg van becsületelve, engem tegnap meggyaláztak a legények s elragadták tőlem a leányt, a kivel táncolni akartam. Mindezekből új élet fog számomra támadni. Háromfélét fogadtam meg magamban. Először megmentem apám nevét és becsületét; másodsor olyan emberré akarok válni, ki előtt az idevaló durva legények kalapot emeljenek, s harmadszor: nőül veszem a pásztorné leányát, a Zsuzskát. Azért megyek el most; majd felkeresem kegyelmedet, ha megint e vidékre jövök. Köszönöm szépen mind azt a jót, a mit gazd'uram velem tett, s ne nehezteljen rám!

A gazda nagyon bámult ezen a beszéden, de csak röviden mondá:

— Elmehetsz, ha éppen kedved tartja, nem vagy nálam megkötve.

És Jankó felvette kis tarisznyáját és ment.

Először felment a pásztorházba s így szólt a leányhoz:

— Zsuzsi te! Szeretsz engem?

— Szeretlek hát! — felelé a leány pajzán mosolylyal.

— Akkor Isten veled. Elmegyek az idegen világba, hogy jóra való, tekintélyes ember legyen belőlem. Évek mulva megint visszajövök s elveszlek.

Ezzel ment. Zsuzsi utána nézett.

(Vége következik.)

A Halál vára.

— Mese. —

Egy szegény embernek sok gyermeke, és e szerint sok komája is volt. Midőn az utolsó fia született, mondá: — „Csak tudnám, kit hívjak most már keresztapának!”

— Menj a ház elé, — szóla felesége, — s hívd meg az elsőt, a kivel találkozol.

A férj tehát korán reggel kiment, s a mint ott fel s alá járt az országuton, találkozik egy kis szürke emberkével, a ki igen nyájasan nézett rá s kérdé:

— Ejnaye, mi okból kelt fel olyan jókor, barátom! —

— Keresztapát keresek kis fiamnak; nem lenne kegyelmed olyan szíves, hogy magára vállalná?

— Szívesen; csak azt mondja meg nekem, mikor lesz a keresztelés.

— Akár holnap is, ha kelmednek úgy tetszik.

— Jól van; akkor éppen dolgom lesz a szomszéd faluban, s így majd jókor el fogok jönni házához.

— De kérem, kicsoda kegyelmed, komám uram?

— Én a Halál vagyok, — felelé a kis szürke ember mosolyogva; köszönt új komájának s tovább ment. — Másnap reggel megjelent annak idejében s a keresztvizre tartá a kis fiut. Aztán mondá:

— Ha a fiu 14 éves lesz, akkor ismét eljövök, és azután nem kell kegyelmedeknek többé róla gondoskodni, majd ő gondoskodik azontul szüléiről.

Ekkor örültek a szegény emberek, szépen megköszönték a jó Halálnak szivességét, s ő nyájasan elbúcsúzott tőlök.

Midőn a fiu 14 éves lett, eljött a Halál s elvezette őt egy nagy erdőbe, mondván:

— Te lész a legügyesebb orvos a világon, kedves keresztfiam, csak ügyelj jól arra, a mit én neked most mondani fogok. Ha egy beteghez mégysz, s én az ágy fejénél állok, — természetesen csak te láthatsz engem, más senki sem, — akkor bátran mondhatod: „Itt nincs mentség!” De ha az ágy lábánál látsz engem állni, akkor készíts italt édes tejből és három szem sóból, s a beteg egy pár nap mulva egészséges lesz.

Az ifju megköszöné keresztapja szivességét, és azután igen szorgosan gyakorlá új mesterségét; hirneves ember lett és gazdag is. Midőn a király leánya beteg lett s ő kigyógyította, sok, sok pénzt kapott; s midőn a királyné beteg lett, és az orvos első látogatásánál előre megjósolta halálát, és harmadnapra csakugyan a ravatalon fe-

küdt, a király még egyszer annyi pénzt adott neki, és hira méginkább elterjedt.

A fiatal orvos már viruló férfiúvá nőtt ki magát. Midőn egyszer az erdőben sétált, keresztatyjával találkozék, s egy darabon együtt mentek. Egy keresztutra érve mondá a Halál:

— Én most jobbra megyek, te pedig menj balra, akkor szerencsés lész!

— Hát te hová mégy, keresztapám? kérdé az orvos.

— Hazamegyek, mert dolgom van.

— Akkor én elmegyek veled, édes keresztapám, — felelé az orvos, — hiszen ugy sem tudom még, hol lakol te.

De a Halál nagyon ellenzé szándokát és kérte, térjen a másik utra; hanem az orvos nem hagyá magát lebeszélni, s addig kérte a Halált, míg végre az mondá:

— Jól van, eljöhetsz velem váramig, de be nem mehetsz!

Nemsokára egy széles, sima, szép utra tértek, mely messzire vitt az erdőbe, s végén állt egy szép kastély, becsukott ablak-táblákkal. Midőn a kapuhoz értek, mondá a Halál:

— Most már elégedjél meg, fiam; kérlek, térj vissza! —

De az orvos csak most lett igazán kíváncsi, s tudni akarta, milyen a Halál vára belül is. Bármennyire kérte a Halál, menjen most már vissza, ő addig unszolá keresztatyját, míg végre bement vele.

De a szép vár belül nagyon komor és szomorú volt; sok sötét szoba volt ott s mindegyikben sok, sok gyertya égett, némelyek hosszúk, mások rövidek, s még olyanok is voltak, melyek már csak úgy pislogtak.

— Mik ezek? — kérdé az orvos bámulva.

— Ezek az emberek életvilágai.

— Oh, kedves keresztapám, mutasd meg nekem az enyémet!

— Azt ne kérdezd, — felelé a Halál komolyan, — nem lenne jó azt tudnod.

De az orvos addig kínozza őt kérelmeivel, míg végre egy kicsi gyertyácskára mutatott, mely már majd egészen leégett.

— De most már menj, ne maradj tovább egy pillanatig sem, nehogy kénytelen legyek kötelességemet itt teljesíteni tenálad!

S ezzel gyorsan kivezette őt a várból s vissza az erdőbe.

Az orvos haza sietett, s még azon este komolyan beteg lett. Midőn éjjel felébredt, fejénél látta állni a Halált. Az orvos hirtelen megfordult ágyában s lábait nyujtá a Halál felé.

A Halál nyugodtan megkerülte az ágyat s megint csak fejénél állt; de az orvos sem volt rest, s megint megfordult, — és az így ment egész reggelig, és a Halál semmikép sem foghatott ki rajta, s végre minden jó-sága és nyájassága daczára kifáradt.

— Teveled egyedül több bajom van, — mondá, — mint valamennyivel volt, kiket elvittem, mióta a világ áll. De váljunk el barátságban; mondd, akarsz még ma élni? azt szívesen megengedem neked.

— Csak addig, kedves keresztapám, míg egy Miatyánkot elmondok!

— Legyen meg kívánságod! — felelé a Halál. — Az orvos pedig kezdé: „Miatyánk, ki vagy a“ — — ugy, kedves keresztapám, az elég lesz mára, majd ötven év múlva elmondom a többit!

A Halál nevetett, de megfogadta, hogy habár még ezerszer hívják is meg keresztapának, többé nem lesz orvos egyetlen keresztfiából sem.

Szerencsétlenség az angol csatornában.

(Képpel.)

Január 22-én, kevéssel éjjeli 11 óra után, borzasztó szerencsétlenség történt az angol csatornában (Angol- és Franciaország közt), néhány mértföldnyi távolságban Dovertól. A „Northfleet“ nevű nagy, kivándorlókat szállító hajónak, míg horgonyt vetve állt, egy idegen gőzös nekiment és elsüllyesztette. Több mint 300 ember vesztette el életét ez alkalommal. A levegő akkor meglehetősen tiszta volt, az ég csillagos, ámbár fergeteg fenyegetett, s miután könnyű ellenkező szél fujt, több, a kikötőből kiindult hajó vetett horgonyt ez este a csatorna eme részében.

A „Northfleet“ csinos régi hajó volt; építése mintegy 20 évvel ezelőtt 15,000 font sterlingbe (150,000 forint) került; jelenleg mintegy 350 vasuti munkást, nagyszámú nőt és gyermeket kellett volna Ausztráliába szállitnia.

A „Northfleet“ a kikötőből január 17-én indult el; a szállítandó munkásokon és családjaikon kívül a hajó legénysége és tisztjei 40 személyből álltak, s e szerint több mint 400 ember volt a hajón, melynek egyéb szállítmánya többnyire vaspálya-sínekből és vasuti anyagokból állt; e teher mintegy 450 tonna súlyt tett (egy tonna 2,000 font), s ez mind a legelső osztályban volt lerakva, míg a kettős földézet közti helyiség egészen az utazók számára vala berendezve.

Épen midőn a hajó indulni akart, annak kapitányát, ki már öt év óta volt parancsnok, visszatartóztatta egy törvényszéki megidézés, miután egy fontos pörben tanúkép kellett megjelennie. A hajó már egészen készen volt az indulásra, midőn a megidézés kézbesített Oates kapitánynak, s minthogy a hajótulajdonosok tökéletesen biztak az első tisztben, Knowles urban, e szerint ennek adták át a parancsnokságot s megengedték neki, hogy magával vigye nejét is, kivel mintegy 4 héttel azelőtt kelt egybe.

Miután a „Northfleet“ elhagyta Gravesendet, egyszerre kiteve látta magát a viharos idő egész dühének, és Knowles kapitány tanácsosnak tartá Foreland erőd alatt horgonyt vetni, hol keddig maradt. Kedden kissé szelidült az idő; a „Northfleet“ felszedte a horgonyt és lefelé vitorlázott a csatornán. Szerdán Dungenestől keletnek ismét horgonyt vetett, mintegy két mértföldnyire a parttól. Tíz óra felé volt, midőn az utasok mind lefeküdtek, és csak az őrség maradt a földézetben.

Épen midőn a hajó órája két negyedét ütött tiz után, az ór egy nagy, a tenger felé haladó gőzöst vett észre, mely egyenesen feléje tartott. Egész erejével látszék jönni, — és az ór kiáltása, ki azt kiáltá neki: változtassa meg irányát, figyelmesse tette Knowles kapitányt, ki épen azon pillanatban jelent meg a földézetben, midőn a gőzös a „Northfleet“-nek rohant. Az idegen hajó körülbelül középen találta azt és tág rést ütött rajta a víz színe alatt, s ekkor a földézet hatalmas gerendái a szó szoros értelmében forgácscsá törtek.

A lökés szörnyű volt; a legnevezetesebb körülmény az, hogy a gőzös rögtön elszabadítá magát a megsértett hajótól, tova sie-

tett, s midőn a megrémült utasok a fedélzetre jöttek, már eltűnt szemeik elől. Az utasok nagyobb részét álmából riasztá fel a lökés, és most szörnyű rémület következett be. Knowles kapitány azonnal röppentyűket eresztetett fel és más vészjeleket adott, a sajkákat lebocsáttatta a vízbe, és a legszigorubb parancsot adta, hogy először a nőket és gyermekeket kell biztonságba helyezni. De rá sem hallgattak.

Egy szemtanu így beszéli el a borzasztó eseményt: „A 90 nő közül csak négy jutott a sajkákba, s ez részint saját hibájok miatt volt, mert eszeveszetten ide s tova futkostak s férjeiket, gyermekeiket keresték. De igazság szerint, a kapitányt és a kormányost kivéve, senki sem törődött velök, — az erős férfiak félrelökték azokat, csak hogy ők jussanak a sajkákba. A kormányos dühöngött, szidta őket, de mit sem használt. „Az első férfinak levágom a kezét, ki a sajkába mer jönni!“ — kiáltá; de még ki sem mondta, s már vagy hat ember rohant a sajkába, kik bizonyára azt gondolták magukban: inkább egy kezet kockáztatni, mint a vízbe fulni. Aztán jött a kapitány, pisztolylyal kezében. „Vissza, ha férfiak vagytok; hadd szálljanak be a nők!“ — kiáltá, de — férfiak, vagy nem, ők nem törődtek senkivel az általános zavarban, és előre tolakodtak, hogy a sajka is majd elsüllyedt. „Istenemre! az első férfit, ki a sajkába lép, agyonlövöm!“ — kiáltá a kapitány, és szavát tartá, s egy férfinak czombjába lőtt, ki nem akart helyéből mozdulni a sajkában. Ezalatt nagyban dolgoztak a szivattyuk, de kevés, vagy épen semmi eredménynyel, miután a víz erősen áradt be a léken, melyet a gőzös a hajón ütött vala.

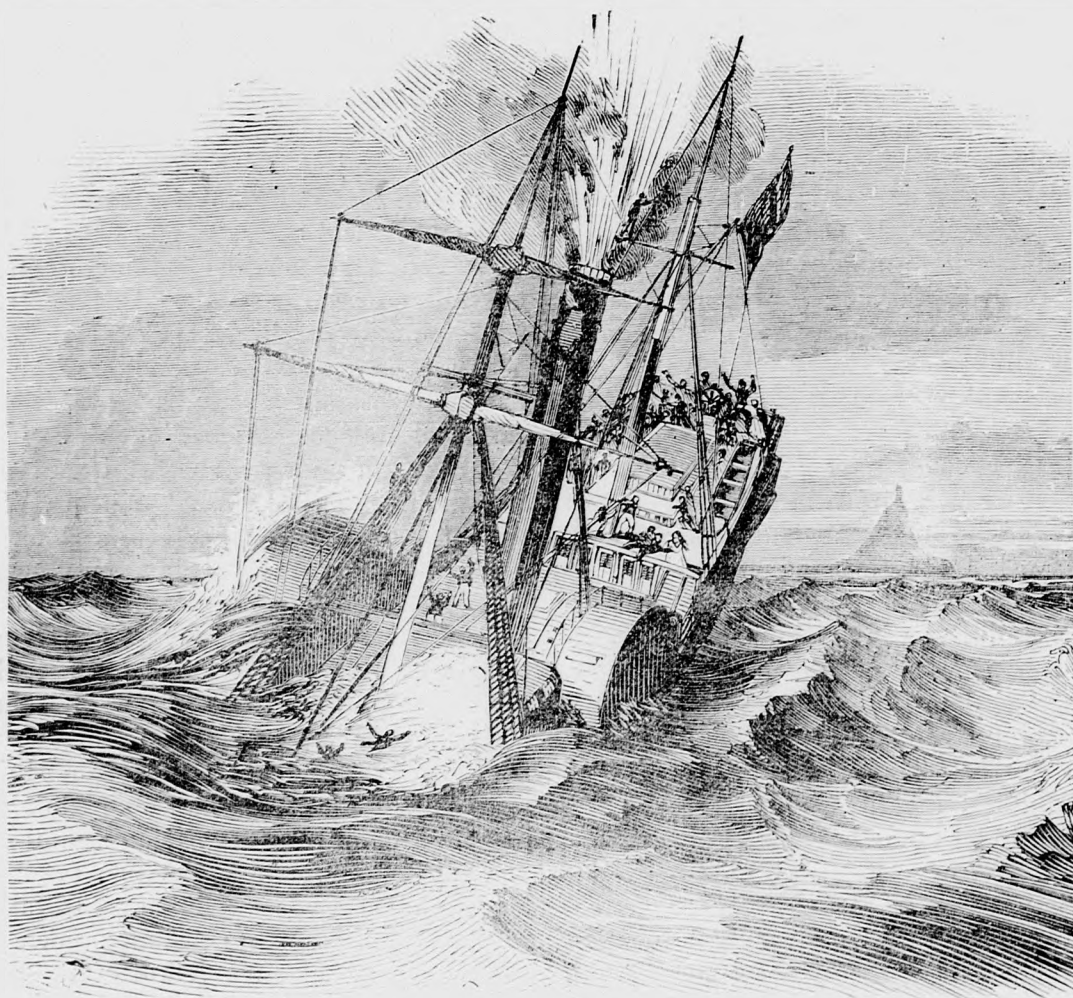
A túlélők iszonyatosnak mondják e jeletet; gyermekek sirtak, sikoltottak szüleik után, férfiak és nők hasztalan keresték egymást. Sokan az utasok közül csak hálórúhában voltak; mások magukra kapták, a mit épen érthettek. A kapitány nejét, más nőkel együtt, a kormányos oltalma alatt a nagy sajkába szállította. De miután nagyon hirtelen eleresztették a kötelet, a sajkának oldala betört. Ekkor a „City of London“ vontató gőzös észrevevén a vészjeleket, oda érkezett, és így sikerült mindazon személyeket, kik a sajkában voltak, megmenteni, úgy mint többeket az utasok és a hajólegénység

közül is, mindössze 31-et. A gőzös reggelig járt azon a helyen és felkereste azokat, kik a hajóról menekülhettek. Egy másik hajó is, a „Mary“, mely a vészjelekreszintén oda sietett, jó szolgálatokat tett, s mintegy 30 utast vett fel. Egy londoni kalauz-hajó és a „Preciosa“ a doveri állomásról jött, és ezeknek sikerült még 21 embert megmentetnie. A megmentettek száma összesen 85.

A hajókalauz, Brak György, kire a hajó

vezetése bizva volt, fölötte magasztalja a kapitány magaviseletét, ki a legnagyobb lélekjelenlétet mutatta s a legtevékenyebben gondoskodék azokról, kik legkevésbbé tudtak magukon segíteni.

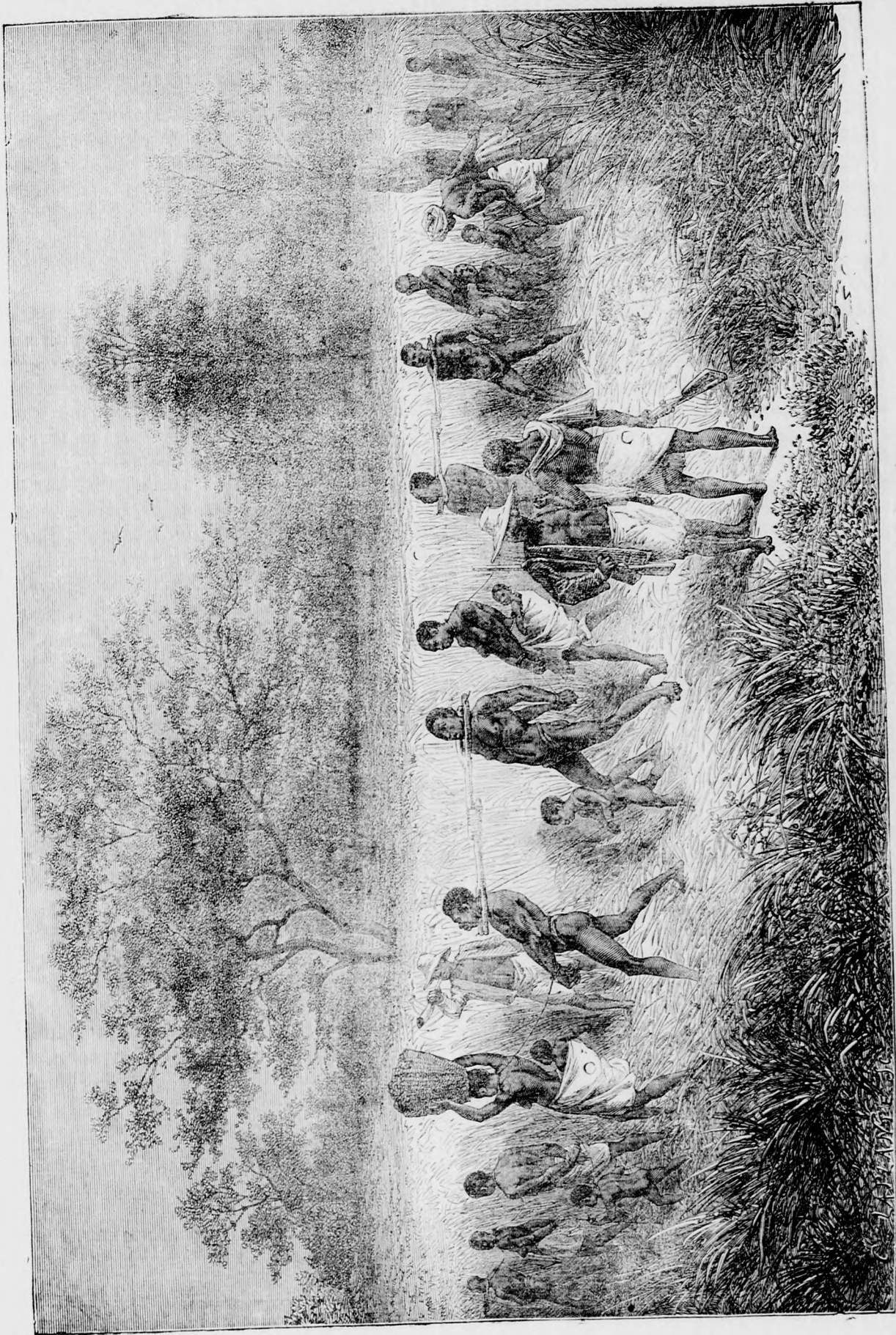
A hajó mintegy három negyeddél a lökés után süllyedni kezdett; a kapitány helyén maradt, midőn a hajó elsüllyedt. A túlélők egyike mondja: ő szorosán mellette állt, midőn a hajó elsüllyedt; neki sikerült egy

gerendába kapaszkodni, s úgy jött fel ismét a víz színére, — de a kapitányt senki se látta többé. A kalauz és más 10 ember felmászott a nagy árbocra, honnan végre megmentették őket.

A gőzöst illetőleg, mely ezen szerencsétlenséget okozta, azt mondják, hogy portugál vagy spanyol hajó volt. Képzeltetni, mennyire fel van böszülve ellene a közönség. Remélhető, hogy a 100 $\frac{1}{2}$ font sterling-

ből álló jutalom kieszközleni felfödöttetését. Ha ő maga szintén nem süllyedt el, és a tudósítások arról mit sem szólnak, akkor kétséget sem szenved, hogy parancsnoka készakarva hagyta magára az általa megsértett hajót. Semmiféle törvényes büntetés nem lenne elég súlyos ezen embertelen, kegyetlen eljárásaért!

Rabszolgák szállítása. (Lásd szövegét a 138. lapon.)

Emberkereskedők.

(Képpel.)

Afrika keleti partjain még jelenleg is üzik a rabszolgakereskedést, s mily iszonyú kegyetlen módon üzik azt, legjobban kitűnik ezen, nemrég Londonba érkezett tudósításból:

A „Vulture“ angol hadihajó a perzsa tengeröbölben elfogott egy rabszolga-szállító hajót, 30 tetőtől-talpig felfegyverzett ember — részint rabszolga-kereskedők, részint hajóslegénység, — találatott rajta. Hány rabszolga van a hajón? azt az első pillanatban nem lehetett meghatározni. Ha az alsó hajóhelyiség nem nyújtott volna oly rettentő látványt, azt hitte volna az ember, hangyaboly hemzseg előtte. Egész sereg gyermek, kiknek a himlőtől és görvélytől genyesedő arcuk, minden szánalom mellett, akaratlanul is mély undort gerjesztett, elsoványodott, kiaszott férfi- és nőalakokkal vegyest volt az, a mit az angol matrózok ott láttak, — de szemeik alig bírták megszokni e szörnyű látványt; s az undok büzt, mely ezen helyiségből kipárolgott, még épen lehetetlen volt kitartani. Oly nyomoruságot, oly méltatlanságot aligha láttak még európai emberek. A rabszolgák közül sokan oly gyengék voltak, hogy alig bírtak menni, s vinni kellett őket.

A hajó orvosa megvizsgálta a nyomorultakat, s most kitűnt, hogy közülök 35, kisebb-nagyobb mértékben, himlőben szenved. Már annyira el voltak nyomorodva, hogy az ápolás és jó ételmezés daczára, melyben ezután részesültek, nemsokára 15 meghalt közülök. Mindössze 160 rabszolgát mentettek meg a lélekvásárlóktól.

De a legborzasztóbb csak most következik: A mint a rabszolga-kereskedők észrevették, hogy a himlő a feketék közt kiütött, azt, a ki megbetegedett, azonnal a tengerbe vetették; vagy 40 egyént öltek meg ily módon. De midőn látták, hogy a ragályt ezen irtóztató kegyetlenség által sem lehet megszüntetni, egyszerűen magukra hagyták a szegény betegeket. A megszabadítottak közt alig négy-éves gyermekek is vannak, de ezen zsenge koruk daczára hátuk szinte fel van szabdalva a korbácsütésektől.

Hát még mennyit kell e szerencsétlenek-

nek szenvedniök, míg a hajókra szállítottak! Képünk némi fogalmat nyújthat e szállítás módjáról; jólelkű emberek barmait sem hajtják ily módon a vásárra, a mint itt e szegény négereket összekötözve, hosszú sorban haladni látjuk; folytonosan rettegve a korbács csapásaitól, melyek alatt a bőrnyomban felhasad, — a szegény kis gyermekek is összekötött kézzel haladnak szülőik mellett.

Legujabban Melburnéből (Ausztráliában) is jött egy jelentés, mely szerint ama gonosztévők, kik annyi polyneziai négert meggyilkoltak, törvényesen élethossziglani fegyenczházra ítéltettek. Armstrong kapitány és nyolcz matróz voltak azok a hirhedt „Károly“ nevű rabszolga-szállító hajóról, mely a mult év őszén véres nyomokat hagyott a csendes Oczeánon. A hajó Levukából az Uj-Hebrida szigetek felé indult, hogy onnan munkásokat hozzon, azaz — raboljon. A nevezett hajósok több szigeten fegyveresen megtámadták a benszülötteket, sokat megöltek, s a mennyit lehetett, elfogtak közülök. Midőn 140 elrablott egyénnel hazafelé hajóztak, a hajóaljban becsukott foglyok fellázadtak; a kapitány a réseken át addig lövetett a tömeg közé, míg végre csend állt be, — a halál csendje! — — — Másnap reggel utána néztek, és a foglyok közt csak kevés épet találtak; a sebesülteket a holtakkal együtt a tengerbe vetették. A „Rozario“ angol hadihajó hirt kapott ezen iszonyatos kegyetlenségekről, s a gonosztévőket fogva hozta Szidneybe.

Vajjon mit gondolhat egy olyan szegény ausztraliai vagy afrikai anya, kitől férjét vagy gyermekét elrabolták, a „civilizált“ európaiakról szegényes, távoli kunyhójában? — Mi ezen idegen embertársainkat „vadaknak“ nevezzük, — de, kedves olvasóim, kiket mondhatunk itt joggal „vad barbárok-
nak“? — — —

Az áloroszlány.

(Képpel.)

Kedves kis olvasók, mesét mondok nektek, Nem lesz károtokra, ha szómra figyeltek.

A mezőn egy ember — szamarát etetve — Elaludt, s a csacsi odábbállt sietve.

Észrevette szegény, de biz' nagyon későn,
Akkor a füles már messze járt az erdőn.

A mint ott bolyongott számár ő kegyelme,
Oroszlánybórt talált, s megállott mellette.

Egyet gondolt: „a bőr jó lesz *ijeszteni!*“ . . .
Tudta, hogy ezt csak mint oroszlány teheti.

Az idegen ruhát felölté hát gyorsan,
S mint egy kis király, oly büszkén sétált mostan.

És elérte czélját, mert a kis állatkák
Futottak előle, mihelyt mepillanták.

Még ez nem volt elég: nagyobb hatást kívánt,
S hogy rémesebb legyen, rákezdte az „iá“-t.

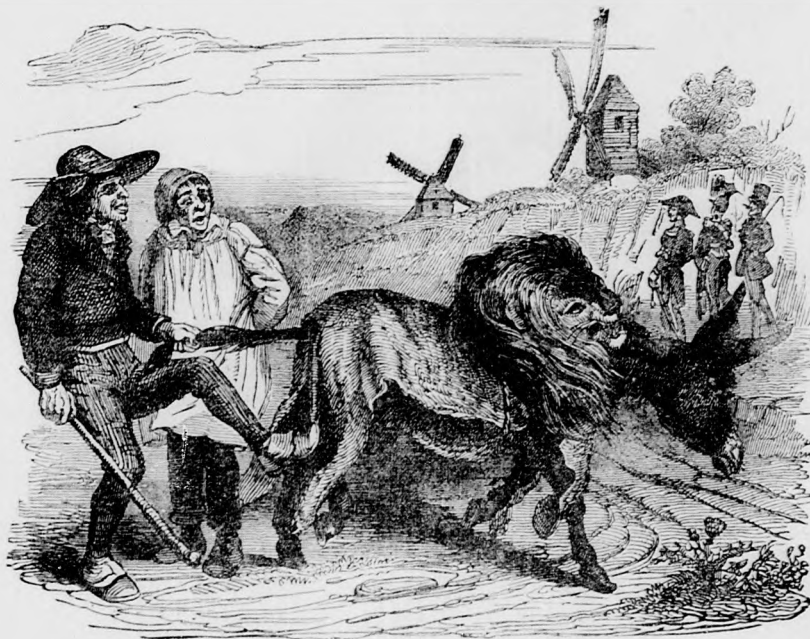
De saját vesztére! — Kereső gazdája
A hang után indult, s mindjárt megtalálta.

A kutya.

(Képpel.)

E fajbéli elnevezés alatt soroltatnak elő a természetrajzban — az általunk ismert kutyán kívül — mindazon állatok, melyek bizonyos külső jegyekben, nevezetesen a lábujjak és fogak alkotásában s ama természeti ösztönben, mely azokat kiválóan az állati élet pusztítására vezérli, egymással megegyeznek; ilyenek a ravasz róka, a vad farkas, a kegyetlen hiéna stb. Itt mi elsőben is a kutyáról beszélünk.

Az emlősök közt alig van egy, mely az embernek annyi szolgálatot tenne, mint a kutya. Igaz, hogy husát csak némely népek eszik meg, bőrét csak kevésre használják, teherhordásra sem igen alkalmas; de más

Már ekkor, hiába, bármint erőlködött, —
Előle az ember bizony meg nem szökött.

Kiskirályságának hamar vége szakadt . . .
Szamár volt a számár, mindig az is marad.

* * *

Az embert emberré nem a ruha teszi:
Szív, lélek és ész az, a mi őt jelezi.

Ne adj a külsőre, ez könnyen elámit,
Mig *beszéde* után megismerhetsz bárkit.

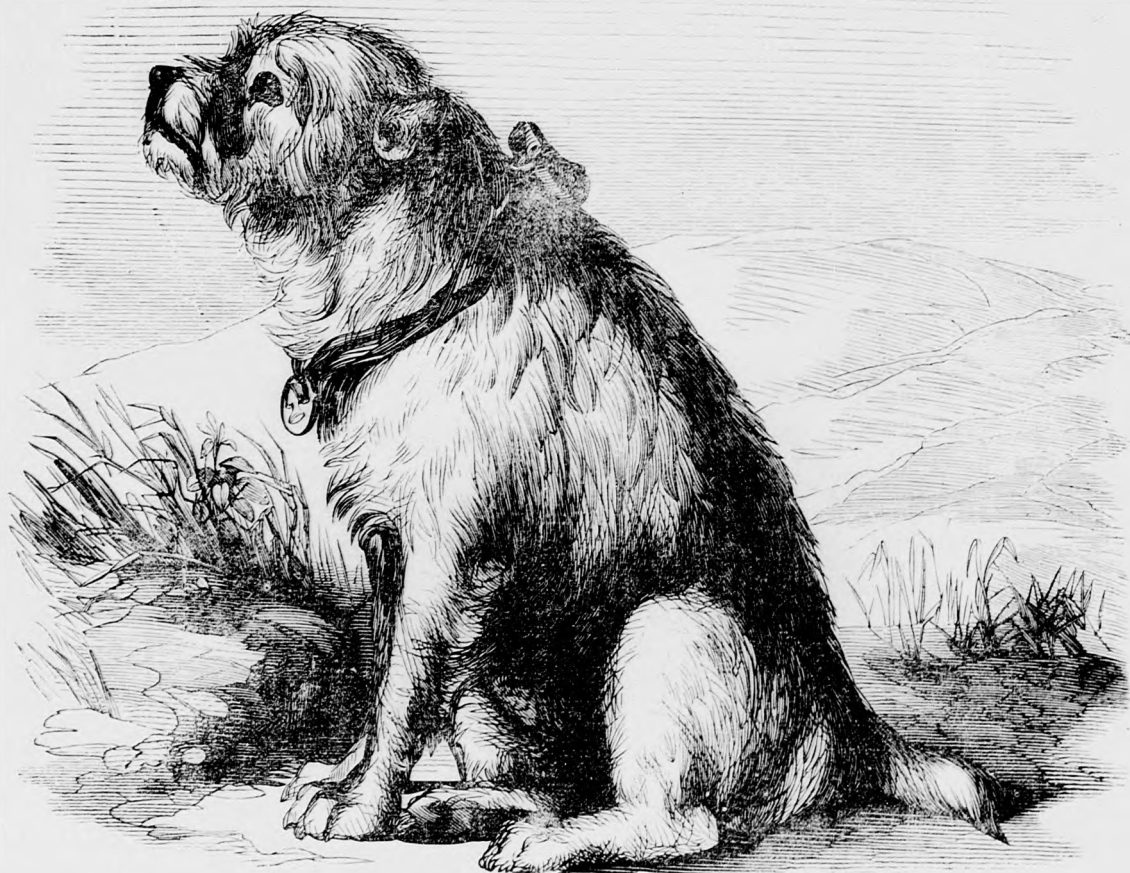
N. Gerő.

részről oly tulajdonokkal bir, melyek őt méltán sok más emlős fölé emelik, s melyekkel kiváltképp csak a kutya szolgál az embernek. Ilyenek: gyorsasága, ügyessége, készsége, bátorsága, ereje, ébersége, kitünő érzékei, hűsége, s fejleszthető értelmi képessége. E tulajdonaiért választá őt az ember társaul, életének és vagyonának őreül, a vadak ellen pedig vadászpajtásul. Jól mondja Buffon: előbb a kutyát szelidíté meg az ember, s csak azután kezdé birtokába venni a földet. Cuvier szintén ugy nyilatkozik a kutyáról, mint az ember legnevezetesebb és leghasznosabb szerzeményéről.

A kutya egészen gazdájáé, ismeri annak szokásait, megérti szavát és intését, hiven őrzi őt és rá bízott vagyonát; és mindezt nem kényszerből, hanem az ember iránti vonzalomból teszi. A legrégebb korból a legszebb dicséretetek maradtak fön a kutyáról; Homer ugy említi a kutyát, mint az ember hű társát és kísérőjét. A görögök asztalukról etették, s ha vendégségben voltak, a maradékból mindig juttattak kutyáiknak is.

A kutya ismertető jegyei: megnyult fej,

hosszu sima nyelv, öt ujj az első, négy a hátsó lábakon, s a miben a kutyacsalád többi fajaitól főként különbözik, az a fark, melyet felfelé kanyarítva hord. Színre nézve különböző; megjegyzendő azonban, hogy ha fehér szín sehol sincs is a kutyán, de farka vége fehér, vagy legalább pár fehér szőr található ott. Ezért a tiszta fekete kutya nagy ritkaság. A kutya bezárt szemekkel jő a világra, s azok csak 12 nap múlva nyílnak meg. Élet-ideje 15—20 év. A kutya,

A ház öre.

természettől fogva, igen falánk és könnyen torkossá válik. Eredeti tápláléka hus, azonban mindent megeszik, a mivel az ember táplálkozik. Az éhséget több napig kibírja, de a szomjuságot kevésbé. Ha meleg nyári napokban sokáig nem kap vizet, vagy ha forró ételt eszik, megvész; e borzasztó állapotban vakon fut és mindent megmar, a mit előtalál.

A kutyának két fajtát különböztetjük meg: 1) a *házi kutyát*, melyhez számítat-

nak a juhászkutya, mészároskutya, angol szelindek, dogge, s mint szobakutyák a pudli, mopsz és pines; 2) a *vadász kutyát*: vizsla, kopó, borzhajtókutya, foglyászkutya, agár.

A házi kutya vad állapotban sehol sem találhatók, de elvadulva néha fordul elő. Jellemző tulajdonai közül megemlítenők, hogy álmodik s álmában néha ugat és morog; soha sem izzad; ha fáradt, vagy ha melege van, nyelvét kilógatja; a zenét, ha-

rangozást stb. nem szereti; tengeri hajón megkapja az ugynevezett tengeri betegséget.

A házi kutya az egész földön el van terjedve. Csaknem minden országnak megvan

a maga házi kutyája, melyek azonban külső alkatra kevéssé, de az idomítás által nyert tulajdonságaikban egymástól nagyon is különböznek.

A juhász-kutya őrzi a nyáját, s csaholásával és éber fürgeségével rendben tartja, összetereli és kormányozza azt, — szóval, gondosan őrködik a nyáj fölött s ezt megtámadói ellen is védelmezi. Nem egyszer történt már, hogy halálharcra szállt a nálánál erősebb állattal, a farkassal és egyéb ragadozókkal.

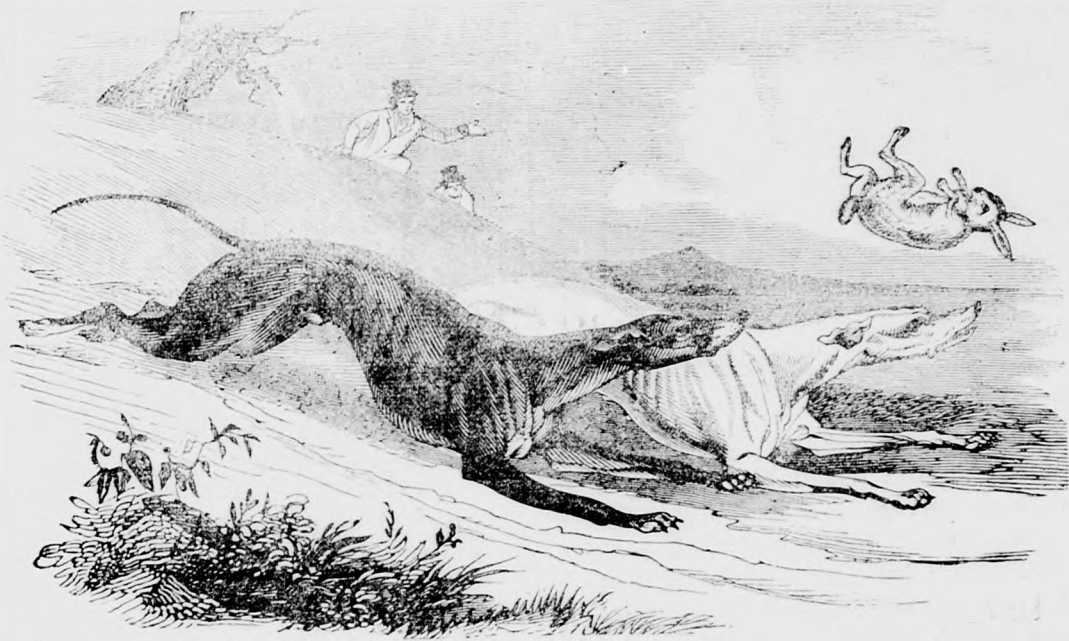
Vizsla.

tömött szőr fedi, mely többnyire fehér. Nem ugat, csak néha vonít. A legsilányabb táplálékkal is beéri; a szomjuságot sokáig kibírja. Az eszkimóknak ezen állat teszi lehe-

tövé és türethetővé ama zord ég alatti lakást és életét.

Használják vadászatra, teherhordásra és szánhuzásra is. Rendesen több kutyát fognak egy szánba, melyben

4—5 személy is ül. — A Baffin-öböl és ama többi zord vidékek lakói kutyáik nélkül nem hagyhatnák el jégkunyhoikat, nem szerezhetnék be élelmöket, s nem védhetnék magukat a ragadozó vadak ellen, s hogy mindent tehetik, kutyáik éles szaglásának köszönhetik.

Agár.

A mi juhász-kutyáinkhoz — külsejére nézve — sokban hasonlít a szibériai kutya, mely az északi sarkvidéken honos. Fülei rövidek, felállók; farka lompos; testét sűrű,

Csaknem ehhez hasonló szolgálatot tesznek a lapplandi és a kamcsatkai kutyák, azon különbséggel, hogy ezeket szánhuzásra kevésbé használják, s ezek életmódja már

Eszkimó fogat.

azért sem oly nyomorult, mint a szibériai kutyáké, mivel nyáron át szabadon és vadászatból élnek, úgy hogy őszre egészen meghizva térnek vissza gazdáikhoz.

Hollandiában és Németalföldön szintén már régebbi idő óta használják a kutyát teherhordásra. A gyümölcs- és zöldség-árusok kutyák által vont kocsin szállítják áruikat a piacra. Mi is láthatunk néha kutyákat, melyek kis kocsit vagy taliga huzására használnak köszörösök, kintornások stb. által.

(Folyt. következik.)

Kovács Lajos.

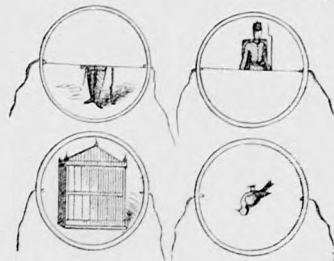
Mulassunk.

Siketek és némák.

A játszótársak egy elnök felügyelete alatt asztal köré ülnek, s az elnök megolvassa őket: egy, kettő, három, négy, öt, hat, hét, nyolcz stb. A páratlan számúak siketek, de beszélniök szabad, — a páros számúak pedig némák, ezeknek hallaniok szabad. A siketek most tetszés szerint beszélnek a némákhoz; ezek megértik őket, de csak néma mozdulatokkal felelhetnek. A ki szerepéből kiesik, pl. ha egy néma megszólal, vagy ha egy siket az elnök által hozzá intézett kérdésre felelni talál, az zálogot ad.

A csodás forgó lap.

„Gyorsaság nem boszorkányság!” — mondják a bűvészek. És mégis pusztán gyorsaság által oly dolgokat lehet létrehozni, melyek elég bámulatosaknak tűnnek föl. Ha sebesen mozgó tárgyak csak egy pillanatra világíttatnak meg, csendesen

állni látszanak. Éjjel sebesen vágató lovas a vilámlám fényénél úgy látszik, mintha szoborként állana, pedig a ló távoli dobogása bizonyítja, hogy nem csak nem áll, de már el is ment. — A szem az élénk benyomás után nem pihen meg oly gyorsan, s a kép még előtte lebeg, jóllehet a tárgy már nincs jelen. Így lehetséges két, gyorsan egymás

után következő képet egymással összeolvasztani, és pedig minden különös műszer nélkül. Vágj egy darab kártyapapírból vagy három hüvelyk átmérőjű kerek lapot; két szembe fekvő szélére köss erős fonalat, vagy szurj bele sima sodrony-darabkát, hogy a papírlapot ujjaid közt vízirányosan gyorsan forgathasd tengelye körül. Ha a lap egyik felére vastag függőleges vonalat festesz, a másikra pedig egy vízirányosat, és gyorsan forgatod tengelye körül: világos alapon egy keresztet fogsz látni. Vagy végy elő egy papír katonát és derékban vágd ketté, mintha ágyugolyó hordta volna el; a szegény harczos felső felét ragaszd pontosan forgó lapod első fele közepére, az alsó felét pedig a hátulsó lapra. Ha a körlapot gyorsan forgatod, a szétvágott katona ismét egészen látszik, s mesterségedet sok hadvezér irigyelhetné! Az alakokat a forgó lapon sokféleképp változtathatod, tetszésed szerint. Rajzolhatsz egyik lapja közepére kalitkát, a másikra egy madarat felfordítva; forgatásnál a madarat a kalitkában fogod látni. Hasonló módon bánhatsz el egy lóval és lovagjával, egy medvével és majommal, egy emberfejjel és kalappal, egy gyertyatartóval és égő gyertyával stb.; — csak hogy ezen esetekben a második képet mindig megfordítva és pontosan azon helyre kell rajzolni, melyet nyerne, ha a képet a másik oldalra is felrajzolnád.

Adomák.

— János huszár Bécsben. Egy gazdag földbirtozkodó felelő Bécsbe; magával vivé János nevű huszárját is, ki azonban csak akkor vette föl a fényes huszár-ruhát, ha valami ünnepélyes alkalommal parádézni kellett, — máskor pedig a fütést, kuktaságot s más efféle, a huszári méltóság alatti dolgok végzését sem átalotta. János huszár a bécsi utra új ruhát és egy pár cifra huszárcsizmát kapott. A mint Bécsbe érnek, elkezd az eső esni s esik egésznap; már pedig ha esik, sár szokott utána lenni. Így volt ez Bécsben is. Hanem az asszonyosság nem törődött a pocsettákkal, neki indult az utcáknak és járta a várost, — János huszár mindenütt a nyomában, a mint dukál. Az urnőnek feltűnt, hogy a szemközt jövő emberek elnevetik magukat, azt is észrevette, hogy az utcán megállnak, de még a boltokból is kiszaladnak és ujjal mutogatnak feléje. Végre nem állhatta meg a dolgot, visszafordul és mit lát? ámulva látja, hogy a fényes ruhájú János az ő cifra csizmáit — valószínűleg hogy a besárosodás veszélyétől megóvjá, — lehuzta lábáról és ugy tartotta kezében. No már aztán erre az urnő is kénytelen volt elnevetni magát.

— Mi baja. „Van-e valami baja?“ — kérdik a pozsonyi ujonczosánál a falusi legényt. — „Van bizony, — nagyon üres a gyomrom!“ — volt a felelet. — „No megtömhetsz komisz kenyérrel — a kaszárnyában.“ És besorozták.

Krónika.

— Tóth Vilmos belügyminiszter, megrongált egészségi állapota miatt, lemondott állomásáról. Utódja Szapáry Gyula gróf lesz, kinek kinevezetése lapunk megjelenéséig valószínűleg már ténynyé fog válni.

— Kossuth Lajos nagy hazánkfia Turinból igen becses növénygyűjteménnyel lepte meg Szontagh Miklós urat, mely gyűjtemény kizárólag a piemonti növényzet példányait tartalmazza és Kossuth sajátkezű jegyzeteivel van ellátva. E küldemény a magy. tud. akademiában is be lesz mutatva. Kossuth egészségi állapotáról egy levélben azt olvassuk, hogy szemei nagyon gyengülnek, miért is orvosa megtiltotta neki az esteli olvasást és írást, s nappal is csak öreg-betűs nyomtatványokat olvashat. Hanem a tavasz nyílása meghozza talán a javulást; a mostani bajt mindenesetre a rendkívüli időjárásnak és a folytonos nedvességnek kell tulajdonítani. A volt-kormányzó különben igen jó egészségnek örvend, és tevékenysége — korához képest — páratlan a maga nemében.

— Telek-átengedés. A pesti sz. ferencz-rendiek a barátok-terén lévő kertjökéből, az egyetemi könyvtári épület czéljaira, 600 □ ölnyi területet engedtek át a kormánynak, még pedig ingyen. Mindenesetre nagyon szép ajándék, ha meggondoljuk, hogy Pesten a belváros közepén egy négyszögölnyi térnek körülbelül annyi az ára, mint a távoli vidékeken egy egész holdnak.

— Rózsa Sándor meghalt Szegeden, hanem azért él és friss egészségnek örvend. Ez ellenmondást így magyarázza meg a „Szeg. Hir.“: „Lapunk bezártakor vesszük a tudósítást, hogy Rózsa Sándor meghalt. Béke poraira!“ Ha a pesti lapok ezt a pár sort észreveszik, bizonyosan azt fogják hinni, hogy a hírhedt rablóvezér halt meg, s akkor el lehetünk készülve rá, hogy ő kegyelmét a külföldi lapok is rangjához illőleg el fogják temetni. Pedig hát Rózsa Sándor, a rabló, ott ül a szegedi vár kazamátájában, s a ki meghalt, az egy hasonló nevű néh. becsületes polgár, foglalkozására nézve fuvaros.

— Szerencsétlenség. A diósgyőri töltés ama pontján, melyen az új vasgyári vasut keresztülhalad, nincs elzáró korlát, de ór sincs. Nehány nap előtt egy kis leány e helyen annyira közel jutott az épen elrobogó szénrel rakott vonathoz, hogy az megragadta szoknyáját, a leánykát a kerékek alá sodorta és egyik lábát a szó szoros értelmében elmetsette. E borzasztó jelenet után a vonat megállt, a szerencsétlen gyermeket egy szeneskocsira tették és a gyári kórházba szállították.

— Régi aranyak. Debreczenben egy homokdombban aranypénzeket találtak, melyek még a tatárjárás idejéből valók. Mindenesetre ritka becsü régiségek.

— A pesti első gyermekmenhely 200 frtnyi segélyt nyert a király magánpénztárából.